

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/168959,IPN-powraca-do-sledztw-w-sprawie-zbrodni-z-okresu-lat-80-XX-w-ieku-konferencja-pr.html>
08.05.2024, 22:15

IPN powraca do śledztw w sprawie zbrodni z okresu lat 80. XX wieku - konferencja prasowa prezesa IPN - Kwidzyn, 14 sierpnia 2022

W Kwidzynie odbyła się konferencja prasowa prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Karola Nawrockiego inicjująca projekt #archiwumzbrodni - czyli podejmowania na nowo śledztw w sprawie zbrodni z okresu lat 80. XX wieku.

Prezes IPN dr. Karol Nawrocki

W konferencji, uczestniczył również prokurator Andrzej Pozorski, dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, a poprowadził ją dr Rafał Leśkiewicz, rzecznik IPN.

Wprowadzenie stanu wojennego po 13 grudnia 1981 roku oznaczało złamanie nadziei Polaków na odzyskanie suwerenności i wolności na blisko dekadę. Wprowadzenie

stanu wojennego oznaczało śmierć kilkudziesięciu osób i skazania niegodnymi wyrokami ponad dziesięć tysięcy osób, wyrokami sięgającymi nawet do dziesięciu lat pozbawienia wolności [...] Jeden z takich ośrodków internowania powstał tutaj w Kwidzynie wiosną 1982 roku. 14 sierpnia 1982 roku rano, internowani czekali na spotkanie ze swoimi rodzinami, czekali na spotkanie z matkami, żonami i ze swoimi dziećmi. To prawo spotkania z rodzinami przysługiwało im, nie dostali jednak takiej możliwości, więc podjęli pokojowy protest.

Ten protest został stłumiony nie tylko przez strażników więziennych z Kwidzyna ale także za sprawą posiłków ze Sztumu i za sprawą milicjantów z Komendy Miejskiej Milicji Obywatelskiej w Kwidzynie. [...] Dzisiaj przypominamy rocznicę, której niesłusznie pozbawienia wolności ludzie zostali pobici, a następnie osądzeni przez komunistyczne sądy. Jak wiemy odpowiedzialni za tą zbrodnię komunistyczną nigdy nie zostali osądzeni. Osądzono jedynie ofiary - powiedział we wstępie prezes IPN.

Następnie dr Karol Nawrocki przedstawił znaczenie misji #archiwumzbrodni:

Instytut Pamięci Narodowej realizując swoją misję za sprawą Komisji Ścigania Przeciwko Narodowi Polskiemu rozpoczyna nowy projekt, który zamyka się w haśle „Archiwum Zbrodni”, aby wszystkie zbrodnie z lat '80 zostały osądzone, a te które budzą do dnia dzisiejszego kontrowersje w postaci niewyjaśnionych i niepostawionych przed sądem sprawców, ale także ofiar którym nie zostało choćby w sposób symboliczny zadośćuczyniona ich walka i ich cierpienie, aby Instytut Pamięci Narodowej i państwo Polskie doprowadziło do sprawiedliwości transformacyjnej i do prawdy.

Stąd wychodząc naprzeciw nowej strategii IPN Pan Prokurator Andrzej Pozorski i nasi prokuratorzy decyzją Pana Prokuratora rozpoczynają śledztwo dotyczące pobicia internowanych w Kwidzynie sprzed czterdziestu laty. Sam projekt Archiwum Zbrodni dzisiaj się zaczyna, a nie się kończy i do końca tego roku poznacie Państwo kolejne

szczegóły niewyjaśnionych zbrodni komunistycznych z lat '80, których to sprawcy do dnia dzisiejszego są nie raz aktywni w życiu publicznym, są to osoby powyżej 60. Roku życia.

Ideę #archiwumzbrodni wyjaśniał także prokurator Andrzej Pozorski:

To początek pewnego procesu, w najbliższym czasie będziemy informowali o najważniejszych działaniach, które zostaną podjęte przez IPN. Wierzę w to głęboko, że współpraca przyniesie pozytywny rezultat.

Już dziś możemy powiedzieć, że prowadzimy kilkaset śledztw dotyczących przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego, które zostały popełnione w okresie stanu wojennego. Razem z Panem Prezesem podzielamy stanowisko, że bezprawie stanu wojennego nie może zostać zapomniane, że jeszcze wiele kwestii nie zostało wyjaśnionych.

Biorąc pod uwagę czas popełnienia tych przestępstw są realne szanse nie tylko na wyjaśnienie okoliczności tych zdarzeń ale również są realne szanse na postawienie winnych przed sądem. Wiele spraw, które były prowadzone, a które dotyczyły przestępstw stanu wojennego zostały zakończone w początkowym okresie funkcjonowania IPN, od tego momentu zasób archiwalny zwiększył się, zwiększyła się również wiedza dotycząca zasobów archiwalnych przez pracowników IPN.

Chcemy mieć poczucie tego, że zrobiliśmy wszystko, co mogliśmy zrobić. Efektem naszej współpracy i analizy jest właśnie decyzja prokuratora oddziałowej Komisji w Gdańsku o podjęciu szeregu spraw, które były prawomocnie umorzone, a przedmiotem których były brutalne i bezprawne pobicia osób internowanych, które właśnie wystąpiły 14 sierpnia 1982 r. sprzeciwiając się ograniczeniom związanych z kontaktem z rodzinami.

Prezes IPN dr Karol
Nawrocki

Konferencja odbyła się w ramach obchodów 40. rocznicy „Krwawej soboty” w Kwidzynie, czyli pacyfikacji protestu internowanych w Ośrodku Odosobnienia. Pacyfikacja z 14 sierpnia 1982 roku znalazła finał w Sądzie Wojewódzkim w Elblągu, jednak na ławie oskarżonych nie zasiedli bestialscy sprawcy pobicia, lecz kilku internowanych, dotkliwie rannych tego dnia.

Prokuratura Wojewódzka w Elblągu oskarżyła wówczas opozycjonistów o czynną napaść na funkcjonariuszy służby więziennej, a 23 maja 1983 r. Sąd Wojewódzki w Elblągu, pod przewodnictwem Alfonsa Wierzbickiego, w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej skazał protestujących. W dniu 17 sierpnia 1983 roku na podstawie ustawy o amnestii z 21/22 lipca 1983 r. umorzył postępowanie wobec skazanych oraz umorzył postępowanie wobec funkcjonariuszy służby więziennej w Kwidzynie, którzy brali udział w pobicich internowanych. **Prawdziwi sprawcy pobicia nigdy nie zostali ukarani.**

Transmisja konferencji dostępna jest na IPNtv